

Nesreča je hotela, da pri tem največjo puro bobovskega župana ubije z debelo gorjačo. Gotovo bila bi ta tudi plesala po zadnji strani Martinekovi, če se ne bi bil o pravem času izbudil ter šila in kopita pobral.

Pa dosta! Mrtva pura bila je iskra, ki je vžgala ne strehe, ampak kri slednjega Bobovca. Pa to se je zgodilo, kakor večidel vse hudo na svetu, po ženskah. Bes jih plentaj, — da bi jih ne bilo! — Kakor na bliskovih krilih, počí glas do županovih: „Vaša največa pura je mrtva, — ubil jo je Lukovec.“ — „Kaj? ubil jo je Lukovec?“ — zakričí županova Marinka, ki je ravno drva v kuhinjo nesla, ter začne srdú tako trepetati, da ji celo breme pade z rok. „Ali Lukovec jo je ubil?“ — zakričí enoglasno za njo deset sosedinj, in kakor bi trenil, bila je cela kopa žensk skupaj. Vstane reget in klepet, da se sliši po celi vasi, in kmali prileti iz vseh kotov še več Adamovih hčer, potem cela vojska dece, — in slednjič mož. Bil je hrup in vriš, ko bi voda gnala sto praznih mlinskih kamnov, ko bi vzdignila cela Atilova armada bojni krik. „Taka sramota se Bobovcem še ni zgodila, kar stoji vas, — maščevanje, maščevanje!“ — divjala je Marinka, in za njo vse, kar je bilo ženskega spóla. Možje bili so sicer bolj hladnokrvni, — al žalibog! pri Bobovcih nosile so žene hlače. Kaj čuda tedaj, da niso mógli možje še počasno sklepati in premišljati, — ampak plesali so oni, kakor so godle oné. O, vi stari Grki, ki ste čenčali o junaških Amaconkah, da bi videli vi bojevavne bobovske hčere o tej uri! Priznali bi, da plamení v Slovenkah celó drug ognjen duh.

Med tem prinese županov hlapec krvavo mrtvo puro na dolgi rajci, in ta pogled bil je odločen: „Boj! maščevanje“ — bil je sklep vsega zbora. Kakor nekdanj na rimskem kapitolu žive goske, podkurila je zdaj boj mrtva pura.

Še le v mraku razišlo se je ljudstvo, vsak na svoj dom, orožja si za boj pripravljat. Preobrnili se je mirni Bobovec naglo v velik tabor. Tù so brusili sekire, tam klepali kosé, tam tesali planjke; ženske so si iskale največjih burkelj, otroci batov in kamenja. Enakega gibanja in ropota še ni bilo v vasi, kakor ta večer.

(Dalje prihodnjič.)

Slovensko slovstvo.

* *Obrazi krasnih ugledov po Kranjskem*, ktere je po sami naravi fotografiral J. Diwišovský, a razlagajoče besede jim je priložil P. pl. Radič, izhajati začnó ta mesec; vsak mesec pride po 1 sešitek na svitlo; 12 sešitkov bode za 1 zvezek, ter vsak sešitek prinese po tri jako lepe fotografije poleg razlagajočih besed v slovenskem in nemškem jeziku. Na teh podobah bodo: Mesta in imenitni trgi, lepi kraji, národne noše in zgodovinsko važna poslopja (cerkve, gradovi, podrtine), pa tudi vse naravne krasote itd. itd. Podobe so po 15 palcev dolge, po 12 palcev široke ter zarad izvrstnega dela in oblike posebno pripravne, da se komu pokloné v album na spomin prelepe, še zmirom premalo znane kranjske zemlje, tudi so kaj primerne, da bi okusno krasotile sobe. Besede je znani kranjski zgodovinar gosp. pl. Radič spisal tako, da ob kratkem vsako podobo prav dobro in dovoljno razlagajo. Náročnine je po 24 gld. na leto, po 12 gold. na pol leta, po 6 gold. av. v. na četrto leta brez poštarine; novci naj se pošiljajo v frankiranih pismih z naslovom: J. Diwišovský, fotograf, izdajatelj in založnik v Ljubljani. V prvem sešitku bode samo ljubljansko mesto na 4 podobah, ktere so po 44" dolge in po 16" široke, da bi kranjsko glavno mesto imelo tudi spodobno obliko.

Iz deželnih zborov.

Goriški deželni zbor.

V Gorici 6. jan. ☉ (Konec.) — Predložil je bil Winkler svoj nasvèt in načrt prenaredbe v seji 13. decembra l. l. Lahom, ki so ga bili že poprej zavohali in brž zapazili, kam da meri, se je nejevolja na obrazih brala in so že pri voljenji odseka za naprejšnji pretres z nekako pasivnostjo nagajali, zlasti ker je tudi eden naših omahaval. Izvoljeni so bili v odsek: dr. Doliak (Lah, pa naš vselej zvesti prijatelj in mogočni podpornik), dr. Deperis (Lah, navadno eden zmernejših nasprotnikov), Gorjup, dr. Rismondo (Lah), Vilh. Ritter (Nemec), Winkler, Žigon. — Že koj prva odsekova seja (načelnik Ritter, perovodja in poročevavec Doliak) je bila viharina; vsi odsekovci so pa vendar pritrdili, da „vknjiženega vélikega posestva“, na kakoršno je postavodajavec gotovo mislil, v naši grofii ni. Na laško stran se je vstopil zraven Deperis-a in Rismondo-a tudi načelnik Ritter. Misel, ki je služila Gorjupovemu popravnemu nasvetu za podlago, bila je menda že v prvi tej seji memogredé sprožena.

Med tem so se od naše strani tisti izmed neslovenskih zbornikov obdelavali, o kterih se je mislilo, da bi vtegnili za Winklerjev predlog glasovati, pa tudi Lahi niso rok križem držali, in v kratkem se je pokazalo, da ne bo moč W. predlogu dveh tretjin glasov pridobiti (kolikor jih vsak na prenaredbo ustave, in ne samo volilnika mereč predlog potrebuje.) Ni bilo toraj drugače, kot obliko Winklerjevega predloga popustiti, da se je bistvo rešilo. Ko je v eni naslednjih odsekovih sej Gorjup svoj popravek prebral, sta začela Deperis in Rismondo trditi, da to ni „popravek“ (amendement), temuč celó nov predlog, da ga je treba toraj v glavni zborni seji po opravičnem redu naznaniti in predložiti, odsek da nima oblasti pretresati ga. Ker je pa večina odsekovcev Gorjupov nasvet za „popravek“ spoznala in sprejela, sta D. in R. protestovaje iz seje izbežala ter nista se tudi naslednjih sej več vdeležila.

Te skrivnosti odsekove so se bile že pred glavno sejo 3. t. m. med zvedenci po mestu razglasile. Dasi-ravno pa je bil konec razprave že naprej določen in znan, govorilo se je vendar povsod: Jutre bo tista viharina seja, jutre bo bitva med Lahy in Slovenci. In res je bila taka. Izid njen sem popisal, nam časten na vsako stran, — naj povem še, kako da se je vršila debata, med katero je mnogokrat hudo zagrmelo.

Že pred 5. uro je bila v dvorani gnječa. Seja se začne; poročevavec Doliak prebere izvrstno svoje sporočilo, ktero je — kjer o pravičnosti in bratinstvu med Lahy in Slovenci govori — prve „bravo“- in „bene“-klice ukresalo; toda sičanje iz nekega znanega kota je bilo znamenje, da je treba molčati. Winkler povzame za poročevavcem prvi besedo ter se mojstersko opravičuje, zakaj da je odstopil od svojega izvirnega in prestopil k Gorjupovemu, oziroma, odsekovemu nasvetu. Klasično je bilo, ko je naslednjemu govorniku Rismondo-u, kot nekdanjemu poročevavcu o občinski postavi, z lastnimi njegovimi besedami, iz tedanjega sporočila posnetimi, očital protislovje in odpad od liberalizma, s kterim se baha. Laški govornik, ki ga je bila vsa stranka pooblastila in kako naj govori, natanko podučila, bil je imenovani dr. Rismondo, nekdanj (l. 1848) vodja tukajšnjih laških liberalcev, čegar zvezda pa je, kar sedí v zboru, nekoliko obledela. — Šlo je — vsled bojnega načrta — za to, da bi se bil sklep o Winkler-Gorjupovem predlogu odložil, ali da bi se bilo k dnevnemu redu prestopilo. Prva polovica debate se je sukala toraj le bolj okrog formal-

nosti. Okopi, iz-za katerih je laški topničar Rismondi z votlimi in praznimi razlogi streljal, bila sta že zgorej omenjena dva: da Gorjupov „popravek“ je nov nasvèt in — nekompetentnost odseka. Koliko prazne slame je tù zmlatil! Celó Lahi med poslušavci so bili nejevoljni. — Dr. Visini (mestni župan) je nasvetoval: Ker je mnogo §§. v ustavi in volilniku prenarredbe potrebnih, naj bi se Winklerjev predlog za zdaj pustil, in naročilo naj bi se deželnemu odboru, da naj vse, kar je poprave potrebno, pretehta in svoje nasvete prihodnjič zboru na sklepanje predloži.

Rismondove in Visini-eve razloge je vrli naš Gorjup (čegar bistroumnosti in neizprosljive logike se Lahi najbolj bojijo) v kratkem govoru kakor prah in smeti razpihnil.

Prišlo se je do debate o bistvu predloga; govornik Rismondo. Advokatje so sicer vajeni, tudi zgubljeno reč včasih zagovarjati. Al tù je bil stan njegov prav pomilovanja vreden. Kamor koli je mahnil, nikjer ni nič zadel. Ni mu ostalo družega, kot frazo na frazo kopičiti in ljubljenske svoje med poslušavci mamiti. Eden glavnih argumentov so mu bili „interesi“; interese da je treba zastopati; na interese da se mora postava ozirati in ne na večjo število duš in orolov svetá; če je večji del velikega posestva v Lahih, kdo more kaj zato; „beati possidentes“ itd.; in dasiravno se je bil Winklerjev nasvèt Gorjupovemu popravku že umaknil, tolkel je Rismondi vendar vedno še W. sedlo, ker ni mogel G. konja udariti. Da je občinstvo Rismondovemu govoru tù pa tam „cum studio“ ploskalo, to je že obligatno. Z eno puhlo frazo pa je strašen hrup izbudil — demonstrativno ploskanje in kričanje na laški in impozantno sičanje na nasprotni strani med občinstvom. Pa tudi 3 poslanci skočijo srdito pokoncu, Doliak, Črne in Winkler ter z roko žugaje govornika resno zavračajo. Predsednik grof Pace zvoni in vès razkačen poslušavcem velevala (kakor že dvakrat poprej), naj molčijo. Bil je to trenutek, da nismo še tacega doživeli. In kaj je neki bilo? Govoreč o tukajšnjih narodnostih in razmerah med Lahi in Slovenci je Rismondi med drugim tudi, po občnem in navadnem laškem predsodku, višo laško omiko (civilizacijo) memo slovenske omenil, rekoč, da naj ne mislimo, da bodo Lahi, tudi če bodo v zboru večino imeli, sebični; kakor v materijalnem oziru, tako da bodo tudi v duševnem za nas skrbeli; inteligencija, da je zdaj res na njihovi strani („si, l' abbiamo“, „si, l' abbiamo“! to je 2—3krat povdaril in njegova stranka med poslušavci za njim); al monopola da Italijani nečejo; iz srca radi da nam (svojo laško) omiko privoščijo, in da, ako bi bila njihova civilizacija do vrha naših planin že dospela, bi slovenski poslanci svojega današnjega nasveta še predložili ne bili! Ko se je hrup ulegel, je Rismondi še nekaj govoril in potlej besedo Gorjupu prepustil. Občudovali smo in občudujemo tudi Lahi zmernost Gorjupovo in mirnost. Naj omenim samo par glavnih misli in razlogov njegovih. Slovenci, je rekel, hočemo imeti poročstvo (garancijo) enakopravnosti za vprihodnje; hrepenenja po supremaciji od naše strani se Lahom ni bati, ker bomo pri vsej popravi volilnika z virilnim glasom (nadškofovim) komaj polovico glasov imeli; pa tudi od laške strani nočemo majorizovanja. Kar se tiče „veče civilizacije“ pri Lahih, to abotno mnenje je zlasti s tem zgodovinskim razlogom podrl, da ošabne stare Rimljane so ravno „barbarji“ potrli; sploh je o narodnosti z visocega stala govoril. Nasvèt odsekov zastran znižanja davkov kot merila pri slovenskih posestnikih da ne tirja nič novega; v Dalmaciji (kotarskem okrogu), da imajo že tak razloček med okrajem in okrajem. Vkljub tero-

rizmu sikavcev od nasprotne strani so se predrznili naši Gorjupu na zadnje „bravo“ klicati. — Na to nasvetuje Deperis prestop na dnevni red iz oportunitatnih vzrokov, se vé, da le za spodobnosti voljo. Ker ni nihče več besede prosil, povzame jo potem poročevavec dr. Doliak, in, kar je bilo še celega ostalo na razlogih nasprotnikov, je s svojo izvrstno parlamentarno zgovornostjo na drobne kosce sesekal; enega lasca jim ni zdravega pustil. Vse smeti je izpred slovenskega praga do čistega pometel. Na Rismondov ugovor zastran „zastopanja interesov“ in ne duš ali ljudi je rekel, ali so ljudje mar ovce, da niso „interesi“ interesi stanovavcev? Kje so pravi posestniki, vpraša na dalje, ali ne na Slovenskem, kjer je sploh vsakteri kmetovavec sam svoj (lastnik), med tem, ko so laški kmetje „sužnji gruč (koloni)“? In „inteligencija“?! Nimajo li Slovenci laški enakorodne inteligencije? — Veste, od kedaj sèm so začeli Slovenci na zagotovljenje svojih pravic misliti? Odkar so neke bukve („Il Friuli orientale“) seme suma in nezaupnosti med nami zasejale. Jez sèm Lah po rodu in vzreji, pravi; al, gospôda, pravični moramo biti. In pa tù ne gré samo za slovensko reč, tu gré za avstrijsko. Kdo vé, kakošen zbor dobimo prihodnje leto, če danes odsekovskega nasveta ne potrdimo. Prihodnji goriški zbor vtegne biti „antiaavstrijsk“ (zopernik Avstrije).... Tako vrli Doliak. Med njegovim govorom ni bilo moč zdržati se ploskanja, ktero je zlasti pri besedah „sužnji gruč“ globoko pomenljivo bilo. Da so se tudi izmed Lahonov zabavljivi glasi slišali, je naravno. Poslednje Doliakove besede zastran „antiaavstrijskega zbora“ so dr. Visini-a (c. kr. sodnijskega svetovavca) v živo zadele. Oglasil se je brž za osebnopazbo rekoč, da on je dober Avstrijan in zvest uradnik in da vendar ne bo za odsekov nasvèt glasoval. — S tem je bila debata končana; predsednik je deval vse razne nasvete na glasovanje; izid je znan (glasovalo se je ustmeno z „da“ in „ne“).

Komaj je glavar potrdil, da je predlog sprejet, že se oglasi zopet Rismondo, češ, da ni sprejet, ker je za sprejetje 2 tretjin glasov treba, kajti nasvèt, da sega ne le v volitni red, temuč tudi v ustavo samo. To je bil zadnji okop in zadnji nenevarni strel izza njega. Našim ni skoraj več mar bilo odgovarjati mu. Med poslednjim tem pričkanjem zapustijo nekteri laški poslanci dvorano in za njimi tudi Rismondo. Tako se je tudi ta epizoda brez vspeha končala.

Da popis dopolnim, naj omenim, da je bila seja enkrat pretrgana; morali so popravljati svetilnice, ki niso hotle več goreti; tako zasopeno in vroče je bilo v dvorani. — Parkrat je bilo tudi vmesno pričkanje zavoljo dozdevno razžaljenih besedi debato ustavilo. — Predsednik je 4krat poslušavce opomnil; 1krat celó žugal, da ukaže dvorano izprazniti. (V 4 sejinih dôbah je bilo to tako žuganje drugo; leta 1863 o priliki Rismondove interpelacije zastran nekega lahonskega škandala v gledišči).

Lahi zdaj našo zmago višoko cenijo; vsi pošteni jo imajo za zmago pravičnosti in vestnosti; pravi Lahoni pa se sramujejo in togotijo. V karakteristiko sedanjega stanú naših razmer naj povem še to, da, ko je nekdo tisti večer po seji nekega Lahona z „buona sera“ pozdravil, ga je ta zavrnil rekoč: „Posihmal si ne smemo več reči „buona sera“, ampak „dober večer.“ — Tudi prav!

Nam bode li naša zmaga oljko mirú obrodila? Še nekaj naj pristavim, kar se je drugi dan po seji zvedelo. Poslancu Gorjupu je bilo došlo že pred sejo grozivno pismo; po naključbi pa so mu je še le po seji izročili. Tudi dr. Doliaka je bilo ustno po

seji sporočeno, da bo tepen. (Enkrat so mu bili že debel kamen skoz okno vrgli.) „Je li to laška inteligenca in civilizacija?“

Po zmagi 3. dne t. m. pa smo zopet imeli in še sijajnišo zmago in moralno v isti zadevi. Drugikrat izvejo bravci, kaj in kako je bilo.

Deželni zbor kranjski.

13. in 15. dne t. m.

Po prebranem zapisniku naznanja predsednik dr. pl. Wurzbach, da so zboru došle sledeče prošnje: Doljanci in Jeličani prosijo, naj se ne dovoli zidanje ceste iz Žira čez Zavrac v Godovič, — vasí iz studenske fare prosijo, da bi se vzele pod postojnsko okrajno glavarstvo, — soseske velika Loka, Gorenja Slivnica in Logatec pa pod ljubljansko. Izročile so se te prošnje dotičnim odborom. — V isti seji je dr. Costa zboru izročil predlog, po katerem naj bi 2. vrsta §. 38. deželnega reda za 1. in 2. šestletno zborovo dōbo moč izgubila, deželnemu odboru pa bi se naročilo, da prihodnjemu deželnemu zboru nasvetuje, kako bi se dala deželni red in deželni volilni red premeniti v prid krepkejšje deželne autonomije in na duševni in materijalni blagor deželni. Dr. Bleiweis je izročil predlog, naj bi zbor sklenil deželno postavo, po kateri se ustanovi učni jezik v ljudskih šolah, realkah in gimnazijah na Kranjskem in sicer po sledečih pravilih: V nižjih ljudskih šolah, pa tudi v tako imenovanih glavnih in normalkah, izvzemši šole v nemških srenjah kočevskih, je slovenski jezik učni jezik; v 3. in 4. razredu glavnih ljudskih šol se uči nemški jezik kot predpisan nauk; — v realkah je slovenski jezik učni jezik za: vérski nauk, za prirodopisje, kemijo, stavstvo, slovenski jezik in zemljopisje v 1. razredu, nemški jezik pa za: zemljepisje v vseh sledečih razredih, povestnico, aritmetiko z znanstvom colstva in menic, geometrijo, matematiko, fiziko, risanje in nemški jezik; — v gimnazijah je slovenski jezik učni jezik za: vérski nauk, prirodopisje, povestnico avstrijsko in domače dežele, latinski jezik, slovenski jezik, zemljepisje v 1. razredu, — nemški jezik pa za: zemljepisje in zgodovino v vseh sledečih razredih, matematiko, fiziko, grški in nemški jezik. Predloga dr. Costa in dr. Bleiweisa prideta v eni prihodnjih sej v razpravo. Luka Svetec je poprašal Njih eksc. deželnega poglavarja za dve reči: ena interpelacija želi izvediti, kako se je to godilo, da je službo učitelja na ljubljanski realki dobil neki g. Wastler rojen v Salcburgu in brez znanstva kakoršnega koli slovanskega jezika, čeravno je razpis omenjene službe zahteval znanje slovenskega jezika, in je te službe prosil rojāk naš Tušek, učitelj v Zagrebu in pisatelj prirodopisnih knjig? Druga interpelacija obsega pritožbe, da slovenski jezik nima za domače naše ljudi enacih pravic kakor za ptujce ptuji jezik, in želi izvediti, ali ne bo visoka vlada odvrnila vse take napake? Njih eksc. deželni poglavar obljubi odgovora v eni prihodnjih sej.

Za tem poroča dr. Bleiweis v imenu deželnega odbora o ponodbah g. Jož. Gregoriča in Jož. Zalerja, po katerih želita v bolnišnici ljubljanski prevzeti hrano (živež) bolnikov. Deželni odbor — je rekel poročevalec — ne more za zdaj še nič gotovega reči, kakor to, da je na vsaki način treba premeniti pogodbo z usmiljenimi sestrami; da pa, ako se skušnje tudi v 2. polovici 1865. leta tako kakor v 1. polovici ugodne skažejo v graški bolnišnici, kjer tudi usmiljene sestre strežejo bolnikom, bi utegnili najbolje biti, da se po izgledu graškem tudi pri nas predrugači pogodba s sestrami. Deželni odbor bo pozvedel tedaj skušnje celega lanskega leta v Gradcu, in na tej podlagi s povzetima ponodbama g. Zalarja in

Gregoriča prihodnjemu deželnemu zboru predložil gotove nasvete. —

Za poslance deželnega zbora, ki grejo na Dunaj do ministra, da mu na serce položijo pravično zahtevanje, da se deželi kranjski povrne premoženje njeno, so bili po večini glasov izvoljeni deželni glavar baron Codelli, dr. Toman in baron Apfaltrern, ki je zelo nasprotovale zaupnici novemu ministerstvu!! —

Zdaj se je začela obravnava, kako naj se po novi cestni postavi od 1864. leta vprihodnje razvrstijo ceste na Kranjskem. Poročal je v imenu odborov Dežman. Odbor je nasvetovol prvič: da se celó nobena cesta za zdaj ne okliče za deželno cesto; ali nasvetoval je, da se, ako se potreba kaže, sem ter tje kaki skupni (poprej tako imenovani kantonski) cesti iz deželnega denarja kaka pripomoč podeli. Skupnih glavnih cest po vsem Kranjskem je odbor naštel in po imenu imenoval 86, v ktere pa ni všteto veliko manjših stranskih. Dalje je nasvetoval, naj se sledeče ceste, kot sila potrebne, kmali naredé: novomeško-krška od Mršečnje Vasi skozi Krakovski gozd v Veliko Vas, — žužemberška cesta podaljšana proti Logatcu, Žalni v Groslopje, — nova cesta v Vipavi čez Manče po Braniški dolini do primorske meje. Tudi se priporoča preložba litijsko-pluskine ceste. V podporo tem cestam naj se iz deželnega denarja za letošnje leto dovoli 10.000 gold., pa s tem pristavkom, da se od teh 10.000 gld. 1000 gld. dá Senožečanom v pripomoč za stroške reške ceste, ostalih 9000 gld. pa se naj bolj obrne za gori imenovane ceste.

Začelo se je zdaj živo besodovanje, ki je trajalo skozi dve seji o tej cestni zadevi. Prvi je dr. Costa poprijel besedo in opiraje se na cestno postavo je dokazal, da vse to delo, ki ga odbor nasvetuje, je prezgodno; dokler ni novih občin (sosesk), katerih se tičejo ceste, kje je podlaga za to razvrstenje in pa za to, ktera soseska bo delala in vzdrževala to ali uno cesto? Soseskam gré beseda o tem! Zato predlaga: naj deželni zbor samo to izreče, da za zdaj ni nobene deželne ceste, vse drugo pa naj se izroči deželnemu odboru, da po ustanovljenih novih občinah poizvede njih mnenje o skupnih cestah in potem prihodnjemu zboru poroča. — Koren podpira Costatov predlog in povdarja posebno cestnino na skupnih cestah, po kateri si morejo pomagati soseske. Poslanec Mulej in Apfaltrern govorita zoper. Zagorec dokazuje, da nova cesta iz Novomesta, Mršičnjo vas in Krško ni potrebna; naj se cesarska cesta nekoliko preloži, pa bo vse prav. Tudi dr. Toman podpira Costatov predlog, rekši, da te soseske, ki so zdaj bile vprašane, niso tiste, ki bojo vprihodnje morale ceste vzdržavati. Posebno pa je zoper to, da bi se okrajnim gosposkam, kakor je baron Apfaltrern rekel, izročilo tistih 10.000 gold. za cestne potrebe. Zoper to se uprè tudi dr. Costa, ne zato, da ne bi zaupal ces. gosposkam, al za to, ker cestna postava vse drugač ukazuje. Temu pritrdi tudi Zagorec. Njih eksc. deželni poglavar želi, da bi se brž ko brž vzelo ces. gosposkam cestno breme in ž njim tudi odgovornost za ta dela. S tem je bila občna razprava gotova. — V drugi seji poročevalec Dežman skuša podreti ugovore zoper odborov nasvet; on pravi, da so bile soseske, ne posamne, ampak soseske po celih okrajih zaslišane; možje iz vseh krajev naše domovine so sodili njih mnenje; brez strahú se more 10.000 gold. zaupati deželnemu odboru za omenjene potrebe. V specijalni obravnavi so govorili še dr. Toman, ki noče, da bi se novim soseskam vzelo, kar le njim gré, — Zagorec ponavlja nepotrebo ceste skozi Krakovski gozd, — pl. Langer govori za-njo, — Kapele želi podaljšek iz Radovice čez Bušinjo Vas do karlovške cesarske ceste. Dr. Toman govori zoper to, da je v

odborovih predlogih premalo skrbjeno za to, kako se bo cestni denar rabil, ki ga bo dajala dežela iz svojega zaklada. Svetec pravi, da to nikakor ne gre, da bi se tako veliki zneski na voljo prepuščali deželnemu odboru; deželni zbor naj vsako leto odloči, da za to ali uno cesto se dá toliko in toliko, in poslednjič nasvetuje, naj se dotičnemu odboru nazaj dajo njegovi premalo določni nasveti, da na novo poroča o njih. Dr. Costa nasvetuje k predlogu III. dodatek, kakor baron Schlossnig premembo k predlogu IV., da se Senožecanom dovoli 1000 gld., ostalih 9000 gld. za ceste namenjenih pa se more zdaj bolje kam drugam obrniti, kakor je Svetec obomnil, rekši, da od vseh strani trka revščina na naša vrata. Konec razprave je bil, da predlog dr. Costatov (za odlog te stvari) ni obveljal, ker je 16 glasov bilo zoper njega in le 9 za-nj. In tako so obveljali tudi vsi drugi predlogi odborovi.

V današnji seji je Njih eksc. deželni poglavar odgovoril na interpelacijo Svetčevo, da tisti mladi kmetič, ki je bil v Zatični za 24 ur zaprt, je bil zaprt zavoljo nespodobnega obnašanja pred sodnijo, pa ne zato, da je zahteval pismo v slovenskem jeziku. Sicer pa je res, da („po pomoti,“ kakor je c. k. uradnika zatiška rekla) vabilno pismo na omenjenega kmetiča kot pričo ni bilo na slovenski strani, ampak na nemški napisano. Kaj tacega — je rekel gosp. deželni poglavar — se vprihodnje ne bo več zgodilo. — Radi bi bili še izvedili: se je li omenjena pomota enkrat ali stokrat zgodila?

Dopisi.

Iz Gradca. * (*Pritožba; nezaupnica; deželni zbor*). Kolikorkrat se je v poprejšnjih časih poslanec Herman potegoval za ravnopravnost na Štajerskem in za pravične želje Slovencev, se je vselej rekalo, da ni nikakoršnih pritožeb in da je Slovenec „cum statu quo“ čisto zadovoljen. Radovedni smo tedaj, kaj bode s krepko pritožbo, ki sta jo, kakor je slišati, izročila deželnemu zboru občinska zastopništva gornjega grada (Oberburg) po svojem poslancu neprestrašenem dr. Razlagu. Le-tá pritožba velja nekaj glavni celjski šoli nekaj pa gornjegradski okrajni vradni in sodni. V imenovani šoli podučuje se v 3. in 4. razredu čisto nemški in menda tudi v prvih dveh razdelih ne bode drugače. Ker se pa po kmetih v slovenskih krajih, kar drugače ne sme in ne more biti, slovenski podučuje, kakor je bila navada tudi včasih, Slovencem še bolj neugodnih, postava, se pa v celjski glavni šoli po čudnem kopitu in Slovencem čisto neugodno ravna, izrekajo veljaki imenovanega okroga, da se jim krivica godí in da tedaj tirjajo, naj se glavna celjska šola tako preosnuje, da ne bode le za nemške, ampak tudi za večino učencev, to je, tudi za slovenske pripravna. Poleg tega tožijo, da je v gornjegradski okrajni uradni in sodni vse nemško in protestirajo zoper to napačno ravnanje ter želé, naj bi se sklenilo, da naj bodo vsa pisma, povabila itd., ki se osebam, nemškega nezmožnim, pošiljajo slovenski pisana, kar mora obveljati tudi zaradi zapisnikov, ki se sedaj po slovenskem izpraševanju nemški sestavljajo. — Tako je prav, da bode množina naših poslancev vendar zvedela, da to in enako ni prazna govornica vrlih zastopnikov štajerskih Slovencev, ampak tudi resnična želja volivcev. Da je prišla pritožba v pravo roko, lahko vsak previdi in prepričani smo, da se bode dr. Razlag kakor vselej s krepko besedo potegnil za željo svojih Slovencev in da ga bode v tem podpiral prijatelj in sodelavec njegov Herman. Želja je pravična in zdaj morajo prazne besede nehati; zbor se mora umakniti pravični želji. Žalibog, da je bilo v našem zboru do zdaj ravnanje

tako, kakor bi bil le en narod v deželi, in težko dene ne le poslanec, ampak tudi večini poslušavcev, neprestrašeno obnašanje imenovanih dveh poslancev, ki imata v takem zboru res silno silno težek posel. Dolžnost volivcev je pa, ji v težavnem delu podpirati, jima svoje želje o ravnopravnosti in drugih razmerah razodevati in če je treba njuno ravnanje tudi očitno pripoznati. To se nam potrebno zdi, kajti kolikorkrat se vzdigne eden med njima v prid Slovencev, je precej kak Karneri ali Herman Mulley blizo, ki se pobaha, da tudi on zastopa Slovence, da pa Slovenci *) enakih želj nimajo kakor taki „ultraslovenen.“ — Med tukajšnjimi Slovani je nezaupnica, izročena žl. Feyreru in Lešniku, napravila veliko zadovoljnost; tolibo hujši trn v peti pa je časniku „Telegrafu“ (vredovanem po nekem židu **), in „Tagespošti“; tolažita se pa s tem, da 250 podpisov ni ravno veliko število. Smešna opomba! če se spominjamo s kakšno glorio so obesili na veliki zvon nekih 20 podpisov, ktere je dobil zbor v pohvalo nekega gornještajerskega kota in nekaj čez 30 podpisov, kateri so stali pod pohvalnimi besedami izrečene quasi-mučniku sept. patenta. — Danes je obranoval naš dež. zbor v precej viharji seji vprašanje: ali bi se dalo ravnatelju dežel. gledišča 3900 gld. za podporo ali ne. Nadjali smo se, da ne bode obveljal finančni odsek, ki je predložil, naj se dovoli imenovani denar, kajti če pomislimo, da mora vse poprave, ki so pri gledišču treba, dalje nove dekoracije (le opera „Rienzi“ je stala dežele čez 3000 gld., neizrečen denar za tako stvar v današnjih slabih časih!) in drugega več dežela plačevati in se bodo tudi le-ti 3900 gld. po večjih davkih morali izplačevati, nam ni bilo mogoče drugače misliti, kakor da se mora poslanec dežela smiliti in ne denarji v stvari vtikati, ki bi se ne smele podpirati iz deželnega premoženja. Vendar je glasovalo 33 za (mnogo tih stanuje v Gradcu), 20 pa zoper fin. odsek, med njima tudi dr. Razlag in Herman. Govorilo se je veliko o omiki, a tehtnih vzrokov za predlog ni bilo dosti slišati, toliko več pa zoper. Tudi dr. Razlag je na neke fraze opomnil, da nikakor ne more glasovati za dovolitev in da protestira zoper tako ravnanje z deželnimi denarji, ker so Slovenci že tako dosti z davki obloženi, posebno ker je dr. Rechbauer omenil, da gre tukaj le za nemško omiko in za nemško umetnost, ne pa za splošno. Smešno je bilo trdenje poročevavca (Herm. Mulley), da kdor še ni bil v gledišči, ni omikan, in Karnerijevo, da se mora dovoliti, ker tudi Slovenci hodijo v teater! Ko se je danes govorilo toliko o omiki in gledišči, ki so ga imenovali le zavod umetnosti, mi je nehoté prišlo na misel, da je pred dvema letoma ravno tisti večer, ko so bili poslanci dovolili v skrivni seji menda tudi zaradi podpore umetnosti 3900 gld., plesala v graškem dež. gledišči slabega spomina Gallmaierjeva „cancan“ ples ki zbog nesramnosti razun dunajčanom ni nikjer dopadel. „Das Schicksal hat üble Launen.“

Iz Sevnice 9. pros. — itj — V nedeljo 7. t. m. se nam je zopet nova sestra rodila in na čvrstih stalih osnovana čitalnica sevniska krstila, kateri so bili mnogobrojni kumi iz Hrvaškega. Po končanem cerkvenem opravilu, pri katerem se je popevala Miklošičeva meša, smo se zbrali pri skupnem obedu v trzi, pri katerem je med godbo in popevanjem zagrebškega „Kola“ prvi napil ravnatelj čitalničin dr. Razlag „dobro došli“ Hrvatoma, katerih je prišlo 40, med temi 4 poslanci Veber, Kolarič, Benja, Prükner, zastop pevskega društva „Kolo“ sè zastavo in veliko družih pravnikov, trgov-

*) Danes je celó H. Mulley trdil, da vsi poslanci zastopajo Slovence....?!

**) Kolikor vemo, nimajo židi pravice bivati v štaj. deželi. Kako je neki to, da tà še javno mnenje hoče reprezentirati? Pis.